

Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare

I enlighet med statsrådets beslut

ändras i statsrådets förordning om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare (434/2018) §, §, §, som följer:

1 § Utbildning för grundläggande yrkeskompetens och anslutande prov

Utbildningen för grundläggande yrkeskompetens och det teoriprov som ingår i utbildningen innehåller de undervisningsämnen som gemensamt gäller olika transportformer och särskilt den transportform som ska avläggas och som föreskrivs i avsnitt 1 i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/59/EG om grundläggande kompetens och fortbildning för förare av vissa vägfordon för gods- eller persontransport och om ändring av rådets förordning (EEG) nr 3820/85 och rådets direktiv 91/439/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 76/914/EEG, nedan *direktivet om yrkeskompetens i vägtrafik*. Utbildningen ska avslutas med ett prov som motsvarar undervisningen. Utbildningen ska i ändamålsenliga proportioner omfatta praktisk och teoretisk undervisning så att det kunnande som en grundläggande kompetens förutsätter uppnås.

Utbildningen för grundläggande yrkeskompetens ska omfatta minst 20 timmar och utbildningen för grundläggande yrkeskompetens i snabbare tempo minst 14 timmar undervisning i syfte att främja ett tryggt, ekonomiskt och miljövänligt körsätt samt i syfte att utveckla identifieringen av riskfaktorerna i trafiken, undvika tillbud och agera vid olyckor och lindra följderna av olyckor. Av undervisningen ska minst sju timmar genomföras i form av praktiska övningar. Om den grundläggande yrkeskompetensen utvidgas till att omfatta någon annan transportform, ska den ovan nämnda undervisningen ges minst sju timmar och den ska genomföras i form av praktiska övningar. De praktiska övningar som avses i detta moment kan inte räknas in i det minimiantal timmar körundervisning som avses i 31 § i lagen om transport-service (320/2017).

Ett utbildningscentrum² som godkänts av Transport- och kommunikationsverket ska ge studeranden ett intyg över att han eller hon fått föreskriven utbildning. Intyget ges på Transport- och kommunikationsverkets blankett och det ska visas upp vid anmälan till prov som ordnas på verkets ansvar.

2 § Genomförande av körundervisning inom utbildningen för grundläggande yrkeskompetens

Av körundervisningen inom utbildningen för grundläggande yrkeskompetens får högst åtta timmar eller inom utbildningen i snabbare tempo högst fyra timmar ges med simulator eller på en särskild träningsbana.

Läraren ska vara med i fordonet när körundervisning ges i trafiken. I fråga om lärarens plats i fordonet tillämpas vad som föreskrivs om körundervisning för körkort för motsvarande kategori. Om eleven inte har körrätt för det fordon som används i körundervisningen, tillämpas i fråga om körundervisning vad som föreskrivs om körundervisning för körkort för motsvarande kategori.

Vid körundervisning i simulator kan läraren samtidigt övervaka flera elever som genomgår utbildning för yrkeskompetens. Om läraren när simulator används för körundervisning inte befinner sig i samma utrymme som den som utbildas, ska undervisningen ges med hjälp av en teknisk anslutning, som möjliggör ett tillförlitligt fastställande av identiteten på den som utbildas och en växelverkan i realtid mellan läraren och den som utbildas under hela den tid som lektionen pågår.

Vid körundervisning på en särskild träningsbana kan läraren samtidigt övervaka flera elever som genomgår utbildning för yrkeskompetens, om dessa har körrätt för det fordon som framförs. Den som utbildas ska ha anordningar som möjliggör en växelverkan i realtid mellan läraren och den som utbildas, om läraren inte är med i fordonet. Om den som utbildas inte har körrätt för fordonet, ska läraren vara med i fordonet.

2 a § Prov för grundläggande yrkeskompetens

Ett prov för grundläggande yrkeskompetens ska avläggas på en gång i någon annan yrkesutbildning än sådan som avses i 33 § 1 mom. i lagen om transportservice (320/2017). Ett prov för grundläggande yrkeskompetens får dock avläggas vid ett provtillfälle fördelat på högst två på varandra följande dagar, vilka kan avbrytas på det sätt som anges i ansökan om anordnande av provet. Yrkeskompetensprovet ska avläggas på finska eller svenska. Det är förbjudet att använda tolk i provet.

Provet teoridel ska bestå av minst två delar, av vilka den ena kan innehålla flervalsuppgifter eller uppgifter med direkta svar eller en kombination av dessa typer. Den andra delen av teoriprovet ska bestå av fallstudieuppgifter som utöver en skriftlig händelsebeskrivning kan innehålla frågor som baserar sig på bilder och videor. Teoriprovet minimilängd är fyra timmar, som kan delas in i två avsnitt. Om provtiden delas in i två avsnitt, ska uppgifterna för det första avsnittet vara inlämnade innan avsnittet avslutas. Antalet uppgifter och svårighetsgraden i teoriprovet ska dimensioneras så att de motsvarar minimilängden för teoriprovet och de ska presenteras i planen för ordnande av provet. För avläggande av teoriprovet kan examinanden få en 60 minuter längre svarstid, om han eller hon har läs- och skrivsvårigheter eller någon annan hälsorelaterad grund för förlängd provtid. Examinanden ska när han eller hon anmäler sig till provet visa upp ett skriftligt utlåtande om läs- och skrivsvårigheter som undertecknats av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården eller en speciallärare eller ett utlåtande av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården om någon annan hälsorelaterad grund som inverkar på avläggandet av teoriprovet.

Teoriprovet för grundläggande yrkeskompetens får ordnas skriftligt eller elektroniskt på det sätt det specificeras i planen för ordnande av provet och i Transport- och kommunikationsverkets godkännande av och villkor för provet. De som deltar i ett elektroniskt prov ska använda sig av stark autentisering när de kommer till provet.

Högst 30 minuter av den praktiska delen av provet för grundläggande yrkeskompetens får avläggas med simulator eller på övningsbana. En enskild del av provet gäller i ett år från det att delen har avlagts med godkänt resultat.

Den som anordnar ett av Transport- och kommunikationsverket godkänt prov för grundläggande yrkeskompetens ska meddela examinanden i yrkeskompetensprovet ett beslut om avläggande av provet eller en del av det på Transport- och kommunikationsverkets blankett.

5 § När en person som genomgår yrkesutbildning för förare får framföra ett fordon

En person som genomgår i 33 § i lagen om transportservice avsedd yrkesutbildning ska medföra ett godkännandedokument under körning och på begäran visa upp det för polisen eller någon annan trafikövervakare. På avbrytande av körning tillämpas bestämmelserna i 39 § 4 mom. i lagen om transportservice.

Om studierätten för en studerande som fått ett godkännandedokument dras in, den studerande avhålls från studierna, studierna avbryts tillfälligt eller den studerande anses ha avgått på det sätt som avses i lagen om yrkesutbildning (531/2017), upphör godkännandedokumentet att gälla. Utbildningscentrumet ska utan dröjsmål informera den som är personuppgiftsansvarig i fråga om trafik- och transportregistret och den som fått dokumentet om detta. Den som fått dokumentet ska returnera det till utbildningscentrumet.

6 § Ansökan om yrkeskompetensbevis för förare eller en anteckning om yrkeskompetens i körkortet

Om yrkeskompetensbevis för förare eller anteckning om yrkeskompetens i körkortet söks på grundval av genomgången utbildning för grundläggande yrkeskompetens eller avlagt prov för grundläggande yrkeskompetens, ska till ansökan fogas

1) ett sådant fotografi av sökanden som uppfyller kraven för ett fotografi för körkort, om inte sökanden använder sig av ett i myndighetens register sparat fotografi som uppfyller kraven,

- 2) sökandens namnteckningsprov, som uppfyller kraven för ett namnteckningsprov för körkort, om inte sökanden använder sig av ett i myndighetens register sparat namnteckningsprov som uppfyller kraven,
- 3) om uppgiften om yrkeskompetens ännu inte har registrerats i trafik- och transportregistret, intyg över
- a) att utbildningen för grundläggande yrkeskompetens och det prov som ingår i utbildningen har avlagts med godkänt resultat,
 - b) avläggande av prov för grundläggande yrkeskompetens med godkänt resultat,
 - c) avläggande av yrkesexamen med en utredning om avläggande av yrkeskompetens, eller
 - d) yrkeskompetens som avlagts inom försvarsmakten.
- 4) en kopia av körkortet, om körkortet har utfärdats någon annanstans än i Finland.

Om yrkeskompetensbevis för förare söks på grundval av genomgången fortbildning, ska till ansökan fogas utredning enligt 1 mom. 1, 2 och 4 punkten. Uppgifter om genomgången fortbildning erhålls vid ansökan om yrkeskompetensbevis eller anteckning om yrkeskompetens i körkortet från utbildningsanordnarens anmälan till trafik- och transportregistret. Om yrkeskompetensbevis eller en anteckning om yrkeskompetens i körkortet söks på grundval av genomgången fortbildning inom sex månader före den yrkeskompetensperiod som antecknats på sökandens yrkeskompetensbevis eller körkort löper ut, fortsätter yrkeskompetensen från det att den föregående yrkeskompetensperioden löpt ut.

En anteckning om yrkeskompetens i körkortet kan sökas endast om sökanden inte har ett yrkeskompetensbevis för förare med samma anteckning.

7 § Anteckning om yrkeskompetens

Den anteckning som anger yrkeskompetensen innehåller den harmoniserade gemenskapskoden 95, som nämns i artikel 10.2 i direktivet om yrkeskompetens i vägtrafik, samt det datum fram till vilket yrkeskompetensen är i kraft. Anteckningen ska göras i yrkeskompetensbeviset för förare eller i körkortet invid anteckningen om den körkortsklass eller de körkortsklasser som motsvarar yrkeskompetensen.

Om fortbildningen har getts i perioder, räknas den i 39 § 3 mom. i lagen om transportservice föreskrivna giltighetstiden för anteckningen om yrkeskompetens från det intyg som getts när den sista perioden genomgåtts. Om yrkeskompetensbevis eller anteckning i körkortet söks på grundval av genomgången fortbildning inom den i 6 § 2 mom. avsedda tidsfristen, börjar giltighetstiden för anteckningen om yrkeskompetens från datumet för den föregående anteckningen.

8 § Utlämnande av yrkeskompetensbevis, förstörande av beviset och tillfälligt dokument

Ett yrkeskompetensbevis lämnas inte ut, om föraren står under körförbud eller temporärt körförbud eller om han eller hon sedan tidigare i sitt körkort har en anteckning om samma giltighetsperiod beträffande yrkeskompetensen. Om den som ansöker om yrkeskompetensbevis i sitt körkort sedan tidigare har en anteckning om samma giltighetsperiod gällande yrkeskompetensen, ska han eller hon före utlämnandet av yrkeskompetensbeviset ansöka om ett nytt körkort som inte innehåller någon anteckning om yrkeskompetens.

När ett yrkeskompetensbevis lämnas ut förfaller det tidigare beslutet om beviljande av yrkeskompetensbevis och det tidigare beviset upphör att gälla. Om yrkeskompetensbeviset postas till sökanden, ska sökanden förstöra ett tidigare yrkeskompetensbevis i enlighet med de anvisningar som följer med försändelsen. Om yrkeskompetensbeviset inte postas, ska det avhämtas inom ett år efter att det har beviljats. Då det nya yrkeskompetensbeviset överläts, ska det tidigare beviset överlämnas till den som har beviljat det.

Om ett yrkeskompetensbevis inte avhämtas inom den tidsfrist som avses i 2 mom. från det att beviset beviljades, förfaller beslutet om beviljande och Transport- och kommunikationsverket förstör det i Finland beviljade yrkeskompetensbeviset som lämnats till verket.

Ett tillfälligt dokument som avses i 40 § 2 mom. i lagen om transportservice utfärdas på Transport- och kommunikationsverkets blankett, och dokumentet gäller i högst en månad. På utlämnande av handlingar tillämpas bestämmelserna i 1 och 2 mom.

10 § Krav i fråga om lärarna och den föreståndare som ansvarar för undervisningen

En lärare har de kunskaper i pedagogik som avses i 36 § 3 mom. i lagen om transportservice, om läraren har trafiklärartillstånd, pedagogiska studier för lärare i enlighet med det som föreskrivs i 22 § i förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998) eller annan tillräcklig pedagogisk behörighet. Inom fortbildningen kan också annan med tanke på utbildningen lämplig pedagogisk behörighet eller på annat sätt uppnådd förtrogenhet med inläring och handledning godkännas. I 36 § 3 mom. i lagen om transportservice avsedd tillräcklig kännedom om branschen har en lärare som har de kunskaper och den yrkeskunskap som undervisningsuppgiften förutsätter samt förtrogenhet med de bestämmelser, föreskrifter och förfaranden som gäller transportsektorn.

En lärare som ger körundervisning i utbildningen för grundläggande yrkeskompetens ska ha trafiklärartillstånd som berättigar till undervisning i grupp 2. I fråga om utbildning inom försvarsmakten godkännas också försvarsmaktens trafiklärarbehörighet och trafiklärartillstånd. Utöver trafiklärartillståndet ska en lärare som ger körundervisning ha giltig yrkeskompetens för lastbils- eller bussförare i enlighet med undervisningen samt

- 1) ha avlagt den del av specialyrkesexamen för trafiklärare som gäller arbete som yrkeskompetensutbildare inom transportbranschen,
- 2) minst ett års erfarenhet som heltidsanställd förare av fordon i klass C, CE eller D, eller
- 3) yrkesexamen inom transportbranschen, yrkesexamen för bussförare, yrkesexamen för förare av fordonskombinationer eller yrkesexamen för biltransport av trävaror eller grundexamen i logistik inom kompetensområdet för transportservice.

Beträffande kraven för en föreståndare som ansvarar för undervisningen inom utbildningen för grundläggande yrkeskompetens tillämpas vad som i 2 mom. föreskrivs om kraven för en lärare som ger körundervisning. En föreståndare som ansvarar för undervisningen inom fortbildning ska ha i 1 mom. avsedd lämplig behörighet för uppgiften.

11 a § Krav på simulatorer för prov för grundläggande yrkeskompetens

Vid avläggande av grundläggande yrkeskompetens genom prov ska den simulator som används vid körprovet vara avancerad och ha en bred vy samt manöveranordningar som motsvarar manöveranordningarna för fordonet i den körkortskategori som ska avläggas. Simulatorns säte och styrmekanism ska kunna ställas in för varje användare. Simulatorvyn ska motsvara utsikten från ett fordon i körkortskategorin i fråga. Simulatorn ska ha sådana modellerade manöveranordningar för behärskande av bussar eller lastbilar som i allmänhet finns i fordonen i fråga.

Den programvara som används i simulatorn får inte styra provprestationen. Simulatorn ska ge en i detalj motiverad bedömning av prestationen. Om simulatorn instruerar examinanden, ska personen kunna välja om instruktionerna är på finska eller svenska. Den del av provet som utförs med simulator får fjärrövervakas.

De delar av provet som avläggs med simulator ska nämnas i planen för anordnande av provet. Den trafikmiljö som används i simulatorprovet ska motsvara den finländska trafikmiljön i fråga om bestämmelserna om vägtrafik. Om man med simulatorn vill testa hur väglaget påverkar examinandens körprestation, ska väderförhållandena och väglaget kunna regleras så att de förhållanden som examinanden upplever är så nära de faktiska förhållandena som möjligt.

12 § Ansökan om godkännande av utbildningscentrum och godkännande av utbildningsprogram inom fortbildningen

Följande handlingar ska fogas till en ansökan om godkännande av utbildningscentrum:

- 1) vid ansökan om tillstånd att ordna utbildning för grundläggande yrkeskompetens, en kopia av det tillstånd att ordna utbildning som avses i 35 § 1 mom. 1 punkten i lagen om transportservice eller att hålla bilskola som avses i 2 punkten i det momentet eller en utredning om en sådan anordnare av utbildning som avses i 3 punkten i det momentet,
- 2) vid ansökan om tillstånd att ordna endast fortbildning, en kopia ur handels- eller föreningsregistret eller bolagsordningen eller motsvarande bolagsavtal eller en annan sammanslutnings stadgar samt en utredning om förutsättningarna att ordna i ansökan avsedd utbildning,
- 3) en utredning om att utbildningscentrumet har ett tilltänkt uppdrag som föreståndare som ansvarar för undervisningen och en utredning om den ansvariga föreståndarens behörighet och uppfyllande av de krav som föreskrivs i 10 §,
- 4) en redogörelse för lärarnas behörighet och uppfyllande av de krav som föreskrivs i 10 §,
- 5) ett utbildningsprogram av vilket undervisningsplanen och undervisningsmetoderna framgår,
- 6) en redogörelse för den fordonspark som planeras bli använd i undervisningen och om övrigt undervisningsmaterial och dess lämplighet för den utbildning som föreskrivs,
- 7) en redogörelse för platserna där utbildning ordnas och om elevantalen.

Om den som har rätt att ordna utbildning för grundläggande yrkeskompetens ansöker om tillstånd att ordna endast fortbildning, ska, med avvikelse från det som anges i 1 mom. 2 punkten, till ansökningen fogas den utredning som avses i 1 punkten i nämnda moment.

Transport- och kommunikationsverket kan också på särskild ansökan godkänna ett i 1 mom. 5 punkten avsett utbildningsprogram för fortbildningen. För att lämna in ansökan krävs det inte att sökanden är ett utbildningscentrum eller ansöker om att bli ett sådant. Då fortbildning ges ska det utbildningsprogram för fortbildning som Transport- och kommunikationsverket godkänt följas.

Till godkännandet av ett utbildningscentrum och ett i 3 mom. avsett utbildningsprogram kan fogas villkor för genomförandet av utbildningen. Ett godkännande av ett utbildningsprogram gäller i fem år.

Utbildningscentrumet ska föra en förteckning över lärarna och den föreståndare som ansvarar för undervisningen.

12 a § Ansökan om anordnande av prov för grundläggande yrkeskompetens och godkännande av ansökan

Till en ansökan om anordnande av prov ska fogas

- 1) en kopia ur handels- eller föreningsregistret eller bolagsordningen eller motsvarande bolagsavtal eller en annan sammanslutnings stadgar samt en utredning om förutsättningarna att ordna ett i ansökan avsett prov,
- 2) en redogörelse för att provbedömarna och den ansvariga föreståndaren uppfyller de kvalifikationer som föreskrivs i 13 §,
- 3) en plan för anordnande av provet där sätten att genomföra de olika delarna av provet inklusive varaktigheten samt grunderna för bedömningen av provet specificeras,
- 4) en redogörelse för de fordon som används i provet samt andra redskap och deras lämplighet för utförandet av provet, och
- 5) en redogörelse för platserna där provet ordnas.

Godkännandet av en ansökan om anordnande av ett prov kan förenas med villkor för genomförandet av provet. Den som anordnar provet ska föra en förteckning över bedömarna och den föreståndare som ansvarar för provet.

13 § Krav i fråga om provbedömare och den ansvariga föreståndaren

Den som bedömer prov för grundläggande yrkeskompetens ska ha tillräcklig sakkunskap och tillräckligt yrkeskunnande som inhämtats genom utbildning, arbetserfarenhet eller på annat sätt samt kännedom om utbildningskraven, lagstiftningen och förfarandena inom transportsektorn. Den som bedömer prov som utgör en del av en yrkesexamen och som ingår i utbildningen för grundläggande yrkeskompetens ska ha det yrkeskunnande och den sakkunskap som krävs av bedömare av yrkesutbildning och som är tillräcklig med hänsyn till den examensdel som bedöms samt tillräcklig förtrogenhet med bedömning.

Det ska finnas minst två bedömare av ett prov för grundläggande yrkeskompetens. Minst en av bedömarna ska ha behörighet som ansvarig föreståndare för provet. Den föreståndare som ansvarar för provet ska ha giltig yrkeskompetens för lastbils- eller bussförare, pedagogiska studier för lärare, giltigt trafiklärartillstånd och ha avlagt den del av specialyrkesexamen för trafiklärare som gäller arbete som yrkeskompetensutbildare inom transportbranschen och ha

- a) minst ett års erfarenhet som heltidsanställd förare av fordon i klass C, CE eller D, eller
- b) yrkesexamen inom transportbranschen, yrkesexamen för bussförare, yrkesexamen för förare av fordonskombinationer eller yrkesexamen för biltransport av trävaror eller grundexamen i logistik inom kompetensområdet för transportservice.

Den som bedömer prov för grundläggande yrkeskompetens ska ha kör rätt för det fordon som används i provet samt sakkunskap och tillräckligt yrkeskunnande som inhämtats genom utbildning, arbetserfarenhet eller på något annat sätt samt kännedom om provkraven, lagstiftningen och förfarandena inom transportsektorn. Provbedömaren ska göra en bedömning av provet och inom sju dygn efter avläggandet av provet ge examinandena ett beslut om att provet eller en del av det har avlagts.

14 § Anmälan av uppgifter till registret samt registeranteckningar

Utbildningscentrumet och den som anordnar ett prov ska till Transport- och kommunikationsverket anmäla uppgifter om

- 1) tidpunkten och platsen för anordnandet av yrkeskompetensprovet och fortbildningen samt det utbildningsprogram som används eller det prov eller den del av ett prov som anordnas,
- 2) intyg över genomgången fortbildning eller period av fortbildningen samt uppgifter om undervisningens omfattning och om undervisning enligt 1 § 2 mom. som ingått i den,
- 3) att en person har anmält sig till utbildning för grundläggande yrkeskompetens,
- 4) avläggande av utbildning för grundläggande yrkeskompetens och undervisningens omfattning i utbildningen,
- 5) utfärdande av det intyg som avses i 1 § 3 mom., om det är fråga om ett av Transport- och kommunikationsverket godkänt utbildningscentrum som ger utbildning för grundläggande yrkeskompetens.

Uppgifterna antecknas i trafik- och transportregistret. Anmälningarna ska göras utan dröjsmål och dessutom med iakttagande av det som i fråga om anmälan av uppgifter överenskommit i samband med godkännandet av utbildningscentrumet eller anordnaren av provet eller tillsammans med serviceproducenten. En i 1 mom. 1 punkten avsedd anmälan ska göras senast 10 dygn innan fortbildningen börjar och en i 1 mom. 2 punkten avsedd anmälan inom två veckor från det att undervisningen gavs.

15 § Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2018.

Som lärare i körundervisningen inom utbildningen för grundläggande yrkeskompetens i ett utbildningscentrum som undervisnings- och kulturministeriet eller Transport- och kommunikationsverket har godkänt, kan en sådan trafiklärare arbeta som före den 10 september 2008 har arbetat

1) inom den förarutbildning som ges för förvärvande av kör rätt i klass CE eller D i minst ett år i en bilskola eller inom en yrkesutbildning som ordnats med ett av undervisnings- och kulturministeriet beviljat tillstånd, eller

2) inom den förarutbildning som ges för förvärvande av kör rätt i klass C i minst ett år inom en yrkesutbildning som ordnats med ett av undervisnings- och kulturministeriet beviljat tillstånd eller två år i en bilskola.

Såsom lärare i körundervisningen inom utbildningen för grundläggande yrkeskompetens inom försvarsmakten kan arbeta en person som avses i 2 mom. eller en person, som före den 10 september 2008 i minst ett år har arbetat inom den förarundervisning som ges för körkort för tunga fordon inom försvarsmakten.

Vad som i 2 och 3 mom. i denna paragraf föreskrivs om lärares behörighet gäller också behörigheten för föreståndare som ansvarar för undervisningen inom utbildningen för grundläggande yrkeskompetens.

Av lärare som avses i 2 och 3 mom. i denna paragraf och av sådana i 4 mom. avsedda föreståndare som ansvarar för undervisningen krävs inte att de separat genomgår utbildning för grundläggande yrkeskompetens. För att dessa personers behörighet ska förbli i kraft ska de genomgå fortbildning i anknytning till yrkeskompetens för förare inom vägtrafiken så som därom föreskrivs i lagen om transportservice.

Om en bussförare har erhållit kör rätt före den 10 september 2008 eller en lastbilsförare har erhållit kör rätt före den 10 september 2009, krävs av föraren inte genomgången utbildning för grundläggande yrkeskompetens som motsvarar transportformen. Såsom bevis över genomgången första fortbildning godkänns även ett intyg över genomgången utbildning för grundläggande yrkeskompetens och avläggande av det prov som ingår i utbildningen.

Denna förordning träder i kraft den xx xxxx 2020.